

Stratégiák és műveletek

Az átváltási műveletek szerepe a fordítás oktatásában és gyakorlatában

A *Modern Nyelvoktatás* történetében egyedi vállalkozás, hogy tematikus különszámot adunk egy alkalmazott nyelvészeti tudományág legfrissebb cikkeiből. Vállalkozásunkat az teszi jelentőssé, hogy a fordítóképzésben évek óta keressük a választ arra a kérdésre, vajon hol a helye és mi a szerepe a Magyarországon valamennyi fordítóképző intézményben oktatót átváltási műveleteknek a fordításoktatásban és a fordításkutatásban. Nemzetközi szinten is élénk eszmecsere zajlik arról, vajon beszélhetünk-e fordítási műveletekről, eljárásokról vagy stratégiákról, valamint segítik-e ezek a rendszerek a fordítás technikájának elsajátítását, illetve a tudományos gondolkodást.

A MANYE frissen megalapított Fordítástudományi Szakosztálya és a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara 2018. február 8-ára konferenciát hívott össze, hogy körüljárjuk ezt a témát (lásd *Modern Nyelvoktatás* 2018. 1. sz.). Fordítástudományi különszámunkban nemcsak az előadások írásbeli változatait, hanem a konferencia nyomán született tanulmányokat is közreadjuk, hogy minél több oldalról megvizsgálhassuk: miért, mikor, hogyan tanítsuk és alkalmazzuk az átváltási műveleteket.

Klaudy Kinga professzorasszony tanulmányából megismerhetjük az átváltási műveletek történetét, a rendszer kidolgozásának célját és hasznosságát, illetve a műveletek rendszerét, összevetve más elgondolásokkal. Ezt követi Heltai Pál tanulmánya, mely egyrészt elhelyezi a kontrasztív szemléletet és az átváltási műveleteket a nemzetközi fordítástudományban alkalmazott módszerek és stratégiák között, másrészt a magyarról angolra fordítás oktatásának szemszögéből vizsgálja meg a kérdést.

Fordítástudományi különszámunk további szerzői az első két írás tartalmához kapcsolódnak, illetve megosztják gondolataikat arról, hogy egy-egy szűkebb szakterületen belül mikor és mennyiben hasznos az átváltási műveletek oktatása, illetve az egyes műveletek beazonosítása. Így a szaknyelvi, a jogi fordítás, a kohéziós eszközök oktatása, a számítógéppel támogatott fordítás, a filmszövegfordítás és a lektorálás tapasztalatairól és egyéb oktatási módszereiről tájékozódhatunk. Anthony Pym könyvére és cikkeire, melyek szintén a fordítási műveletek, eljárások és stratégiák célszerűségét kutatják a fordítóképzésben, szinte valamennyi tanulmányban találunk hivatkozást.

Dróth Júlia

a fordítástudományi különszám szerkesztője,
a MANYE Fordítástudományi Szakosztályának elnöke